

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

DÖRDÜNCÜ DAİRE

YALÇIN KÜÇÜK (no 3) -TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:71353/01)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

22 Nisan 2008

İşbu karar AİHS'nin 44§2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (71353/01) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşı) Yalçın Küçük'ün (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 20 Kasım 2000 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından G. Çaylıgil tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1938 yılı doğumludur ve Gebze'de ikamet etmektedir. Üniversite'de profesör ve yazar olan başvuran, başvurusunu sunduğu sırada Gebze Cezaevi'nde tutuklu bulunmaktaydı.

26 Temmuz 1993, 26 Ekim 1993, 4 Nisan 1995 ve 17 Eylül 1997 tarihli iddianameler ile Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, değişik tarih ve yerlerdeki çeşitli konuşmaları ve bir dergide yayımlanan çeşitli yazıları nedeniyle başvuran hakkında dört ceza davası açmıştır. Söz konusu davalar bilahare birleştirilmiştir.

A. 1 no'lu dava (dosya no: 1994/130)

26 Temmuz 1993 tarihli iddianame, 29 Nisan 1993 tarihinde Ankara'da düzenlenen “ İşçi Sınıfı, Sendikalar ve 1 Mayıs” konulu panelde başvuran tarafından yapılan bir konuşma hakkındaydı. Başvuran özellikle ayrımcı propaganda yapmak ve Devlet'in bölünmez bütünlüğüne saldırıda bulunmak ile itham edilmiştir. Başvuranın mahkumiyeti, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 8/1 maddesi uyarınca verilmiştir.

9 Eylül ve 16 Aralık 1993 tarihleri arasında üç duruşma gerçekleştirilmiştir. Başvuran veya avukatı duruşmalarda hazır bulunmuş ve savunma hazırlamak için iki kere ek süre talep etmişlerdir.

16 Aralık 1993 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, 26 Temmuz 1993 tarihli iddianameye dayanarak başvurunu mahkum etmiştir.

15 Haziran 1994 tarihinde Yargıtay, olayların daha ziyade Türk Ceza Kanunu'nun 312/2 maddesi kapsamında olduğuna kanaat getirerek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur. Dava dosyası, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne iade edilmiştir.

8 Eylül 1994 tarihinden itibaren, söz konusu mahkemede, yurtdışında bulunan başvuranın katılmadığı on iki duruşma gerçekleştirilmiştir.

14 Eylül 1995 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, yurtdışından döndüğünde başvuranın tutuklanmasına hükmeden ara kararı vermiştir.

26 Aralık 1995 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, yargılamayı, 4 Nisan 1995 tarihli iddianame ile başvuran hakkında başlatılan yargılama ile birleştirmiştir. (Bkz. “3 no'lu yargılama).

B. 2 no'lu dava (dosya no: 1995/33)

26 Ekim 1993 tarihli iddianame, 3713 sayılı yasanın 8/1 maddesine dayanarak, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 44. yılı münasebetiyle İnsan Hakları Derneği tarafından 11 Aralık 1992 tarihinde düzenlenen bir gösteri sırasında başvuranın yaptığı konuşmaya ilişkin olarak hazırlanmıştır.

Sözkonusu ikinci dava Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde devam etmekte iken başvuran hakkında üçüncü bir dava açılmıştır.

C. 3 no'lu dava (dosya no: 1995/26)

4 Nisan 1995 tarihli iddianame, başvuranın yaptığı iki konuşmaya ve başvuran tarafından kaleme alınan ve *Berxwedan* dergisinde yayımlanan iki yazısına ilişkin olarak hazırlanmıştır.

İlk konuşma, 1992 yılı Ağustos ayında PKK'nın, Almanya'nın Bochum kentinde düzenlediği Uluslararası Kürdistan Festival'inde yapılan konuşmadır. İddianame'de başvuranın konuşmasını PKK (E.R.N.K) bayrağı altında yaptığı belirtilmiştir.

İkinci konuşma, 27 Kasım 1994 tarihinde, PKK'nın 16. kuruluş yıldönümü münasebetiyle Almanya'nın Frankfurt şehrinde Kürdistan Merkezi'nde yapılan konuşmadır.

4 Nisan 1995 tarihli iddianamede belirtilen “ Bazı Gerçekler ve Türk Aydın'ın Anatomisi” başlıklı ilk yazı, 15 Temmuz 1992 tarihinde *Berxwedan* dergisinde yayımlanmıştır.

“İnsanlık Kürtlerle Beraber” başlıklı ikinci yazı 15 Ağustos 1992 tarihinde aynı dergide yayımlanmıştır.

Savcı iddianamesinde, başvuranın, Abdullah Öcalan ile işbirliği yaparak PKK yanlısı broşürler hazırladığını, ihtilafli yazıların yayımladığı *Berxwedan* dergisinin “PKK'nın propaganda organı” olduğunu ve başvuranın iki konuşmasının, PKK tarafından düzenlenen etkinliklerde yapıldığını belirtmiştir. Savcı, iddianamesine, konuşma ve yazıların, başvuranın, PKK bünyesindeki yasadışı eylemlere katılma niyetini ortaya koyduğunu da eklemiştir. Savcı, başvuranı, Türk Ceza Kanunu'nun 168/2 maddesi uyarınca silahlı örgüt mensubu olmakla suçlamıştır.

D. 4 no'lu dava (dosya no: 1997/196)

17 Eylül 1997 tarihli iddianamesinde, Savcı, silahlı örgüte yardımda bulunmak suçundan dolayı Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi uyarınca başvuranın mahkumiyetini talep etmiştir. Savcı başvuranı özellikle, PKK organı olan Med-TV'deki bir televizyon yayını sırasında, Kürt sorunu hakkındaki görüşlerini sormadan önce Abdullah Öcalan'a “Sayın Başkan” diye hitap etmekle itham etmiştir. Esasa ilişkin görüşlerinde, mevcut davada, Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi ile öngörülen suç oluşturulan unsurların bir araya gelmediğine kanaat getirerek Savcı, başvuranın beraatını talep etmiştir.

26 Kasım ve 27 Kasım 1995 ve 25 Aralık 1997 tarihli kararlarla, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, dört davanın, 1995/26 numaralı tek dosyada birleştirilmesine karar vermiştir.

14 Aralık 1995 ve 24 Kasım 1998 tarihleri arasında Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'ndeki yargılama sırasında, yurtdışında bulunan başvuranın katılmadığı yirmi dört duruşma gerçekleştirilmiştir.

Başvuran, 24 Kasım 1998 tarihli duruşmaya katılmış ve savunmasının hazırlanması için süre talebinde bulunmuştur. Aynı gün başvuran tutuklanmıştır.

Başvuranın hazır bulunduğu on beş duruşma daha gerçekleştirilmiştir. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne sunduğu 15 Nisan 1999 tarihli layihasında başvuran, suçsuz olduğunu dile getirmiş ve ifade özgürlüğü hakkına atıfta bulunmuştur.

Başvuran 6 Eylül 1999 tarihinde, yargılamaların askıya alınması ve basın ve yayım yoluyla işlenen suçlara ilişkin olarak verilen cezaların infazının ertelenmesine ilişkin 4454 sayılı yasa uyarınca tahliye edilmiştir.

4 Kasım 1999 tarihli karar ile Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, 1995/26 sayılı davanın kapsamındaki atılı suçların tamamından dolayı, Türk Ceza Kanunu'nun 169. ve 312/2 maddesi ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca, başvuranı, dört yıl altı ay ağır hapis, iki yıl hapis ve 500.160.000 TL (yaklaşık 1.300 Euro) para cezasına çarptırmıştır. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, aynı kararla, başvuranın tutuklanmasına karar vermiş ve dava sürecindeki tutukluluğunun başvuranın başka bir yargılamadan dolayı cezasını çektiğini dönemle birleşmesi nedeniyle başvuranın tutuklu bulunduğu dönemin toplam süreden düşürülmesinin gerekli olmadığını belirtmiştir.

4 Kasım 1999 tarihli karar, her suça isnat edilen cezayı detaylandırmıştır.

26 Temmuz 1993 tarihli iddianameye ilişkin olarak: Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranın konuşmasının, Türk Ceza Kanunu'nun 312/2 maddesi uyarınca "sınıf, ırk, bölge farkı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa tahrik" edebilecek bölümler içerdiğine kanaat getirmiş ve başvuranı bir yıl hapis ve 160.000 TL para cezasına çarptırmıştır.

26 Ekim 1993 tarihli iddianameye ilişkin olarak: başvuranın konuşmasının yukarıda sözü edilen bölümlerine atıfta bulunarak Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, bu bölümlerin ayrımcı propaganda kaynaklı olduğuna kanaat getirmiş ve başvuranı bir yıl hapis ve 500.000.000 TL para cezasına çarptırmıştır.

4 Nisan 1995 tarihli iddianameye ilişkin olarak: başvuranın yaptığı konuşmalara ve yazılarına atıfta bulunan Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, video kayıtlarına dayanarak başvuranın E.R.N.K bayrağı altında konuşma yaptığını ve sözkonusu makalelerin yayımladığı *Berxwedan* dergisinin örgütün propaganda aracı olduğunu belirtmiştir. Başvuranın eylemlerinin genel bir değerlendirmesini yapmasının ardından, Devlet Güvenlik Mahkemesi, bu eylemleri, ayrımcı olarak nitelendirmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi, manevi destek yoluyla silahlı bir örgüte yardımda bulunduğu gerekçesiyle, Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi ve 3713 sayılı yasanın 5. maddesi uyarınca başvuranı, dört yıl altı ay ağır hapis ve üç yıl kamu hizmetinden men cezasına çarptırmıştır.

17 Eylül 1997 tarihli iddianameye ilişkin olarak: 3 Eylül 1999 tarihinde ceza davası devam etmekte iken, 4454 sayılı yasa yürürlüğe girmiştir. Sözkonusu yasa, 12 Temmuz 1997 tarihinden önce yazılı ve görsel basın yoluyla işlenen cezalar hakkındaki davaların ve

cezaların infazının askıya alınmasını öngörmekteydi. Bu durumda Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, davanın üç yıl süre ile ertelenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

19 Nisan 2000 tarihinde, başvuran, AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunarak 4 Kasım 1999 tarihli karara karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur. Diğer argümanları arasından, başvuran, Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi uyarınca verilen mahkumiyetinin Yargıtay içtihadına aykırı olduğunu belirtmiştir. Başvurana göre, sadece yazılı ve sözlü söylemlerden oluşan kanıtlara dayalı olarak Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi kapsamında bir suç işlendiği sonucuna ulaşılması kabuledilemezdir. Başvuran, konuşma kaydı ve konuşma kaydının çözümlenmesinde uygulanan yönteme itiraz etmiş ve kanıt değerlerini tartışma konusu yaparak, Yargıtay içtihadının gerektirdiğinin aksine sözkonusu unsurların hiçbir hukuki mesnedi bulunmadığını belirtmiştir. Başvurana göre, konuşma kaydının çözümlenmesi konuşmayı yapanların hangi taraf olduğuna açıklık getirmemiştir. Son olarak başvuran, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'ni, hakkında mahkumiyet kararı vermeden önce kendisine görüşlerini sunma imkanı tanımamakla itham etmiştir. Başvuran, beraatını ve tahliyesini talep etmiştir.

Yargıtay'a sunulan Savcının esasa ilişkin yazılı görüşü başvurana tebliğ edilmemiştir.

9 Mayıs 2000 tarihinde, başvuranın talebi üzerine Yargıtay'da bir duruşma gerçekleştirilmiştir. Başvuranın avukatları duruşmada hazır bulunmuşlardır. Yine 9 Mayıs 2000 tarihli kararla Yargıtay ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Karar, başvuranın avukatlarının hazır bulunmadığı 24 Mayıs 2000 tarihinde Yargıtay tarafından tefhim edilmiştir. Hiçbir yazılı tebliğ yapılmamıştır.

Sözkonusu karar Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan dosyaya eklenmiş ve 30 Haziran 2000 tarihinde tarafların dikkatine sunulmuştur.

5 Ocak 2001 tarihli bir karar ile 4616 sayılı yasa uyarınca 4 Kasım 1999 tarihli kararın infazı ertelenmiştir. 5 Ocak tarihli kararda, kararın ertelenmesinden itibaren beş yıl içinde aynı nitelikli başka bir suç işlendiği takdirde belirlenen cezanın infaz edileceği belirtilmiştir.

Başvuranın talebi üzerine ve 18 Haziran 2003 tarihli kararla, 4 Kasım 1999 tarihli karardan itibaren işlemeye başlayan üç yıl süresinin geçmesinden dolayı 4454 sayılı yasa uyarınca cezanın ertelenmesi hakkındaki hüküm kısmı tüm sonuçları ile birlikte iptal edilmiş ve başvuranın adli sicili silinmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, yaptığı konuşmalar ve yazdığı yazılar nedeniyle mahkum edilmesinin AİHS'nin 10. maddesi ile öngörülen ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturduğunu ileri sürmektedir.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet, cezanın infazının ertelenmesi göz önüne alındığında başvuranın mağdur sıfatı taşıdığını ileri süremeyeceği kanaatindedir.

Başvuran, cezanın ertelenmesi kararının ancak 5 Ocak 2001 tarihinde verildiğini o sırada zaten kendisinin hapis cezasının bir bölümünü çektiğini belirtmektedir.

AİHM, 5 Ocak 2001 tarihli karar ile Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, 4 Kasım 1999 tarihli kararın ertelenmesine hükmettiğini gözlemlemektedir. İşbu başvurunun AİHM'ye sunulmasının ardından verilen ek başka bir kararla Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, 4 no'lu yargılamanın yok hükmünde olduğu ve tüm ilgili sonuçlarını sildiğini ilan etmiştir. AİHM, başvuran lehine verilen bir kararın, ulusal makamlar tarafından AİHS'nin ihlal edildiğinin alenen veya esastan kabul edilip ihlalin telafisinin sağlanmadığı durumlarda, sözkonusu kişinin "mağdur" sıfatını ortadan kaldırmadığı hatırlatmaktadır (Amuur-Fransa, 25 Haziran 1996 tarihli karar, Ergin-Türkiye (no:5), başvuru no: 63925/00, 16 Haziran 2005, Yaşar Kaplan-Türkiye, başvuru no: 56566/00, 24 Ocak 2006, Aslı Güneş-Türkiye, başvuru no: 53916/00, 27 Eylül 2005). Mevcut davada, başvuran, yaklaşık on dört ay sonra verilen cezanın ertelenmesi kararına kadar mahkumiyetinden kaynaklanan kısıtlamalara maruz kalmış ve kamu hizmetinden yasaklanmıştır.

AİHM, mağdur sıfatına ilişkin olarak Hükümet'in yaptığı ön itirazı reddetmektedir. Başka açılardan bakıldığında kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını kaydeden AİHM başvuruyu kabuledilebilir ilan eder.

B. Esas Hakkında

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, AİHS'nin 10/1 maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmamasının taraflar arasında ihtilafa neden olmadığını kaydetmektedir. Müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne de itiraz edilmemektedir.

AİHM, Hükümet'in, ulusal güvenliği, torak bütünlüğünü ve kamu güvenliğini, ihtilafli müdahalenin yasal amacı olarak öne sürdüğünü gözlemlemektedir.

Başvuran, bu hususta görüş bildirmemiştir.

AİHM, müdahalenin, AİHS'nin 10/2 maddesi anlamında toprak bütünlüğünün korunması gibi yasal bir amaç güttüğü kanaatindedir (Bkz. diğerleri arasından, *Yağmurdereli-Türkiye*, başvuru no: 29590/96, 4 Haziran 2002; *Ergin*, 16 Haziran 2005). Mevcut davada uyuşmazlık sözkonusu tedbirin "demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığının" tespit edilmesi sorununa dayanmaktadır.

Hükümet'e göre, yazılar ve konuşmalar, PKK'nın eylemlerini ulusal özgürleşme eylemleri olarak sunduğundan ve Türk toplumunda farklı gruplar arasında kesinlikle şiddete ve düşmanlığa teşvik eden bölücü bir propaganda sözkonusu olduğundan başvuranın mahkumiyeti demokratik bir toplumda gereklidir.

Hükümet, etkili entelektüel kişi statüsünün başvurana, sıradan bir kişiye kıyasla ifade özgürlüğü hakkını kullanırken daha çok görev ve sorumluluk yüklediğini savunmaktadır. Başvuran hakkında alınan önlemler, devletin yaşamsal çıkarlarını tehlikeye sokan eylemleri belirlemek için yetkililerin sahip oldukları takdir payının ötesine geçmemekte ve AİHS'nin 10. maddesinin 2. paragrafına dayanmaktadır.

Başvuran, mahkumiyetinin demokratik bir toplumda hiçbir şekilde gerekli olmadığı kanaatindedir: söylemleri, nefrete veya şiddete teşvik etmemekte, silahlı direniş çağrısında bulunmamaktadır. Söz konusu konuşma ve yazıların, “PKK ile varolan durum” üzerinde etkisi yoktur. Ayrıca kendisini mahkum eden yasaların tamamı vatandaşın ifade özgürlüğünün korunması amacıyla kaldırılmış ve düzenlemeye, ifade özgürlüğüne getirilecek sınırlamalar için gerçek ve yakın tehlike ilkesi getirilmiştir. Böylece, söz konusu mahkumiyet AİHS’nin 10. maddesini ihlal etmiştir.

AİHM, işbu başvurudakine benzer sorunları ortaya koyan davalarda daha önce AİHS’nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır (Bkz. özellikle *Ceylan – Türkiye*, başvuru no: 23556/94; *Öztürk-Türkiye*, başvuru no: 22479/93; *İbrahim Aksoy*; Karkın; *Kızılayprak-Türkiye*, başvuru no: 27528/95, 2 Ekim 2003).

İçtihadı ışığında mevcut davayı inceleyen AİHM, yazılarda ve konuşmalarda kullanılan terimler ile bunların söylendiği veya yayımlandığı bağlama özellikle dikkat etmiştir. Bu çerçevede AİHM, göreceği davanın bulunduğu koşulları özellikle terörle mücadeleyle bağlı zorlukları göz önüne almıştır (*İbrahim Aksoy*; *Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998; *Yalçın Küçük-Türkiye*, başvuru no: 28493/95, 5 Aralık 2002). AİHM, 1995/26 numaralı dosyada birleştirilen farklı yargılamalar arasında bir ayırım yapmanın gerekli olduğu kanaatindedir.

1. 1, 2 ve 4 no’lu yargılamalar

AİHM, öncelikle, 1, 2 ve 4 no’lu yargılamaların konusu olan ihtilafı yazı ve konuşmalarda, başvuranın açıkça taraf tutarak ve coşkulu bir biçimde Kürt Halkını, PKK’yı ve bu örgütün liderini savunduğunu not etmektedir.

AİHM, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin ihtilafı konuşma ve yazıların halkı kin ve düşmanlığa teşvik eden ifadeler içerdiği ve bölücülüğü savunduğuna kanaat getirdiğini tespit etmektedir.

İç hukuk mercilerinin vermiş oldukları kararlardaki gerekçeleri inceleyen AİHM, bunların başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahaleyi haklı kılmaya yetmediğine kanaat getirmektedir (mutatis, mutandis, *Sürek-Türkiye* (no:4), başvuru no: 24762/94, 8 Temmuz 1999). AİHM, yazı ve konuşmalardaki bazı söylemlerin bölücülüğü savunsa ve düşmanlık anlamı taşısa da bunların şiddet kullanımına, silahlı direnişe ve başkaldırıya teşvik etmediğini ve şiddet içeren bir söylemin söz konusu olmadığını gözlemlemektedir, AİHM’ye göre bu dikkate alınacak temel unsurdur (*Sürek-Türkiye* (no:1), başvuru no: 26682/95; *Gerger-Türkiye*, başvuru no: 24919/94, 8 Temmuz 1999).

2. 3 no’lu yargılama

AİHM, 3 no’lu yargılamanın 1,2 ve 4 no’lu yargılamalardan ayrı olarak incelenmesi gerektiği kanaatindedir.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, Almanya’da yaptığı iki konuşma ve PKK’nın propaganda organı olan *Berxwedan* dergisinde yayımlanan iki yazısı nedeniyle başvuran dört yıl altı ay hapis cezasına mahkum etmiştir. Zira Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, bu yazı ve konuşmaların PKK’ya manevi destek içerdiğine ve söz konusu söylemlerin silahlı bir örgüte yardım olarak nitelendirilebileceğine kanaat getirmiştir. Başka bir deyişle başvuran, dile getirdiği fikirleri nedeniyle cezalandırılmıştır.

AİHM, mahkumiyete neden olan tek kanıt unsurunun ifade biçimleri olması nedeniyle ulusal mahkemelerin suçu nasıl nitelendirdikleri üzerinde durmaya gerek olmadığı kanaatindedir (Bkz. *Sever ve Aslan-Türkiye*, başvuru no: 33675/02, 12 Nisan 2007, *mutatis, mutandis*, *Çakar-Türkiye* başvuru no: 42741/98, 23 Ekim 2003 ve *Emir-Türkiye*, başvuru no: 10054/03, 03 Mayıs 2007).

AİHM bununla birlikte, “oğullarınızı savaşa gönderin” diye seslenerek dinleyicilere açıkça silahlı direniş çağrısında bulunmasından dolayı 27 Kasım 1994 tarihinde yapılan konuşmanın, 3 no’lu yargılamanın konusunu oluşturan diğer yazı ve konuşmalardan ayrıldığını gözlemlemektedir. Şiddete teşvikin açıkça sözkonusu olduğu tespitinde bulunulduğunda (*Sürek-Türkiye*, (no:3)) başvuru no: 24735/94, 8 Temmuz 1999) AİHM, uygulanan ceza “zorunlu bir sosyal ihtiyacı” karşılayacak nitelikte ve ilgilinin mahkumiyetini haklı kılmak için yetkililer tarafından öne sürülen gerekçeler “ilgili ve yeterli” olduğu sürece bir konuşmanın AİHS’nin 10. maddesinin korumasından faydalanamayacağını vurgulama gereği duymaktadır (*sözü edilen Sürek*).

Ayrıca AİHM, yapılan müdahalenin orantılılığının belirlenmesinde, cezanın niteliği ve ağırlığının dikkate alınacak unsurlar olduğu kanaatindedir. Bu bağlamda AİHM, birleştirilen dört yargılamanın tamamı için başvuranın toplam altı yıl altı ay hapis ve yaklaşık 1.300 Euro tutarında para cezasına mahkum edildiğini kaydetmektedir. AİHM özellikle özgürlükten yoksun bırakma cezasının ağır olduğunu belirtmektedir.

Yukarıda söylenenler göz önüne alındığında, izlenen yasal amaçla arasında makul bir orantılılık bağı bulunmadığından ihtilaflı müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli olduğu” kabuledilemez.

Bu durumda AİHM, AİHS’nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

II. AİHS’NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, davasının makul bir sürede görülmemesinden ve Yargıtay Savcısı’nın görüşünün kendisine tebliğ edilmemesinden şikayetçidir. Başvuran, AİHS’nin 6. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHS’nin 10. maddesi kapsamında ulaştığı ihlal tespitini göz önüne alarak AİHM, işbu başvuru ile sunulan esas hukuki sorunu incelediği kanaatindedir.

Dava konusu olayların tamamını ve tarafların argümanlarını dikkate alarak AİHM, AİHS’nin 6. maddesine dayalı olarak yapılan diğer şikayetlerin ayrıca incelenmesine gerek olmadığına kanaat getirmektedir (*Kamil Uzun-Türkiye*, başvuru no: 37410/97, 10 Mayıs 2007; *Balçık ve diğerleri-Türkiye*, başvuru no: 25/02, 29 Kasım 2007).

III. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maddi ve manevi zarar olarak 50.000 YTL (yaklaşık 30.000 Euro) talep etmektedir. Bu bağlamda başvuran, hapis cezasını, üç yıl boyunca kamu hizmetinden yasaklanmasını, ödediğini dile getirdiği ancak belgelendirmediği para cezasını ve ulusal mahkemeler önünde 2.000 Euro tutarında yapmış olduğu yargılama masraflarını öne sürmektedir.

Hükümet, bu talebin dayanaksız ve aşırı olduğu kanaatindedir.

Maddi zarara ilişkin olarak AİHM, başvuranın para cezasını ödediğini kanıtlama imkanı sağlayan hiçbir belge sunmadığını belirtmektedir. Bu durumda başvurana, maddi zarara ilişkin olarak ödeme yapılmasına gerek olmamaktadır. Manevi zarara ilişkin olarak ise AİHM, sözkonusu müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” kabuledilemeyeceği sonucuna ulaştığını hatırlatmaktadır. Bu nedenle AİHM, başvurana, hakkaniyete uygun olarak 3.000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, AİHM önünde yapmış olduğu yargılama masraf ve giderleri için 750 Euro istemekte, avukatlık ücretinin, posta, çeviri ve fotokopi masraflarının ödenmesini talep etmektedir. Başvuran, bu taleplerini belgelendirmemiştir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran yargılama masraf ve harcamaların geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda olduğu ortaya konulduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada sahip olduğu unsurları ve sözü edilen kriterleri göz önüne alarak AİHM, başvuranın yargılama masraf ve giderlerine ilişkin talebini reddetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS’nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
3. AİHS’nin 6. maddesi kapsamında yapılan şikayetlerin ayrıca incelenmesine gerek olmadığına;
4. a) AİHS’nin 44/2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL’ ye çevrilmek üzere, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana, 3.000 Euro (üç bin Euro) *ödemesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası’nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğünün 77/2. ve 77/3. maddelerine uygun olarak 22 Nisan 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.